

Книги на тему цькування:

- Лэйн Дэвид А. «Школьная травля (буллинг)» — рекомендації для створення емпіричних моделей булінгу в кожному окремому випадку для створення на їх основі стратегії втручання. Рекомендовано для широкого кола читачів.
- Стельмах С. «Булінг у школі та його наслідки»— рекомендовано для викладачів, шкільних психологів та соціальних педагогів.
- Андрій Богословський «Верочка»— коротке оповідання російською мовою про випадок цькування з погляду дитини-спосетрігача. Рекомендовано для обговорення в групах разом з психологом або соціальним педагогом.
- Джоді Піколт «Дев'ятнадцять хвилин» — історія, заснована на реальних подіях, та розповідає про учня старшої школи в містечку Стерлінг (США), який прийшов у школу зі зброєю і впродовж 19 хвилин вбивав дітей та викладачів. Хто він — злочинець, чи жертва? Рекомендовано для обговорення з учнями старших класів та студентами.
- Бел Кауфман «Вверх по сходах, що ведуть вниз» — романвнучки відомогописьменника Шолом Алейхема. Він майже повністю складається із записок, шкільних творів, листів та документів та описує прагнення молодої вчительки вплинути на думки та серця учнів. Рекомендований для широкого кола читачів.
- Гевин Экстенс «Всесвіт проти Алекса Вудса» — курйозний роман про 10-річного героя, в якого влучив метеорит. Як це вплинуло на його життя і чи є спосіб щось змінити?
- Панас Мирний «Хіба ревуть воли, як ясла повні». Радимо обговорити з учнями першу частину роману, яка описує важке дитинство головного героя - Чіпки.

Художні фільми, які варто переглянути:

- «Чучело» (1983), режисер Ролан Быков — відомий радянський фільм про шкільне цькування, жорстокість і зраду товаришів.
- «Клуб Сніданок»(1985), режисер Алан Хьюз — культовий фільм 80-х років минулого століття про інакшість, молодіжний бунт і підліткові проблеми.
- «Мост в Терабітію» (2007), режисер Габор Чупо. Він піднімає проблеми дорослішання, спроби захиститися від зовнішнього жорстокого світу.
- Проект «Задира» (2011), режисер Лі Хірш. Телевізійний проект, в якому автори досліджують життя п'яти американських школярів та їх родин впродовж навчального року і намагаються розібратися в причинах виникнення булінгу.
- «Володар мух» (1963), режисер Пітер Брук. Це екранізація відомого роману Вільяма Джеральда Голдінга, якийтакож рекомендуємо для читання. Група підлітків опиняється на острові, вони намагаються вижити та обирають різні стратегії для цього, що розколює групу і призводить до трагедії.
- «Говори» (2004) режисерка Джессіка Шарзер — історія про те, як популярна учениця зазнає цькування. Фільм досліджує табуйовані теми, булінг.
- «Чудо» (2017) режисер Стівен Чбоскі.Фільм про роль батьків у ситуаціях, коли їх дитина зазнає цькування, про особливу дитину і способи вирішення конфліктів у навчальному закладі.
- Серіал «13 причин чому» (1-2 сезони), автор Брайан Йоркі — гучний серіал про причини самогубства молодої дівчини — школярки.
- **Інтернет ресурси:** <https://13reasonswhy.info>— офіційний сайт проекту«13 причин чому» зі статтями, відео, порадами та дослідженнями (англійською мовою).
- Цикл лекцій Ніка Вуйчича про безпечну школу
- <https://la-strada.org.ua>—офіційний сайт громадської організації «Ла Страда»: бібліотека документів, статей, досліджень, тренінгових програм.

Методична література

1. Проект «Не смійся з мене». Посібник для вчителя
2. Посібник для вчителя «КБОС»
3. Максимова Н. Ю. Соціально-психологічні аспекти проблеми насильства / Н. Ю. Максимова, К. Л. Мілютіна. — К. : Комітет сприяння захисту прав дітей, 2003. — 2011.
4. Подолання насильства щодо дітей: шість стратегій дії (звіт) / Дитячий фонд ООН (ЮНІСЕФ), 2014.
5. ЮНЕСКО. Як зупинити насильство в школі. Посібник для вчителів, 2011.
6. Андреева М. О. Формування толерантності учнів початкової школи у інклюзивному навчальному закладі / М. О. Андреева // Проблеми сучасної педагогічної освіти.

- Педагогіка і психологія. - 2013. - Вип. 39(2). - С. 36-41. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pspo_2013_39%282%29__9
7. Безпальча Р. Шляхи мирного розв'язання конфліктів у школі, 2012. Режим доступу: https://issuu.com/uccg/docs/bezp_shlyakhy_mrk
 8. Вчимося бути толерантними. Тренінговий курс для молоді, Донецьк, 2008. Режим доступу: http://cent.dn.ua/docs/trening_tolerance.pdf
 9. Інтернет, в якому ми живемо. Режим доступу: http://kyrsu2018.blogspot.com/p/blog-page_58.html
 10. Скажи булінгу "ні": ігри та вправи для розвитку емоційного інтелекту. Режим доступу: https://naurok.com.ua/post/skazhi-bulingu-ni-igri-ta-vpravi-dlya-rozvitku-emosiynogo-intelektu?fbclid=IwAR1GWbGrvXZW5n-mnwXEKmqjxamY7bKumLJbjEOX8xLqSbnw34M_34I3OCw
 11. Техніка саморегуляції при зіткненні із загрозою булінгу «П'ять пальчиків» (адаптовано за К. Рігбі). Режим доступу: <http://mediaosvita.org.ua/wp-content/uploads/2017/11/Kiberbuling.pptx>
 12. Шкільна служба розв'язання конфліктів: досвід впровадження. – К., 2007. – 88 с. Режим доступу: <http://ipcg.org.ua/upload/school-crc.pdf>
 13. Шкільна служба розв'язання конфліктів: досвід упровадження : [Посіб.] / Р. Коваль, А. Горова, А. Нікітчук та ін. – К. : Захаренко В. О., 2009. – 168 с. Режим доступу: <https://ru.calameo.com/read/00327991924e92dcd9aee>
 14. Як запобігти булінгу? Поради та вправи на емпатію. Режим доступу: <https://naurok.com.ua/post/yak-zapobigti-bulingu-poradi-ta-vpravi-dlya-rozvitku-empati>
 15. Кацалап В.В., Савкова І.О .Програма тренінгових занять «СТОП- Булінг» орієнтована на профілактику насилля в шкільному середов